

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/H.G.K.-99/1 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 99-47/503-319
Karar Tarihi : 12.10.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR.

B- RAPORTÖRLER: H. Gökşin KEKEVİ, İ. Yücel ARDIÇ

C- BAŞVURUDA BULUNAN: Milangaz Tic. ve San. A.Ş., Milgaz Tic. ve San. A.Ş., Güneşgaz Tic. ve San. A.Ş., Mutfakgaz Tic. ve San. A.Ş. ve Likidgaz Tevzi ve Üretim San. ve Tic. A.Ş.

Temsilcileri: Ali Yılmaz ÜNLÜ ve A. Metin EMİRKADI

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

D- TARAFLAR: - Milangaz Tic. ve San. A.Ş.

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

- Milgaz Tic. ve San. A.Ş.

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

- Güneşgaz Tic. ve San. A.Ş.

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

- Mutfakgaz Tic. ve San. A.Ş.

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

- Likidgaz Tevzi ve Üretim San. ve Tic. A.Ş.

Şişhane Yokuşu, Demirören Han, No:2, Azapkapı/İSTANBUL

- Bayiler

E- DOSYA KONUSU: Milangaz Tic. ve San. A.Ş., Milgaz Tic. ve San. A.Ş., Güneşgaz Tic. ve San. A.Ş., Mutfakgaz Tic. ve San. A.Ş. ve Likidgaz Tevzi ve Üretim San. ve Tic. A.Ş.* ile bayileri arasında imzalanan dağıtım anlaşmalarına menfi tespit / muafiyet verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 05.05.1998 tarih, 1109 sayı ve 06.07.1998 tarih ve 2076 sayı ile giren başvurular üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5 ve 8 inci maddeleri uyarınca düzenlenen

* Anılan teşebbüsler kararın bundan sonraki bölümlerinde "Demirören Grubu" olarak anılacaktır.

27.09.1999 tarih, D1/1/H.G.K.-99/1 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 08.10.1999 tarih, REK.0.05.00.00/85 sayılı Başkanlık Önergesi ile 99-47 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Milgaz Tic. ve San. A.Ş., Mutfakgaz Tic. ve San. A.Ş., Likidgaz Tevzi ve Üretim San. ve Tic. A.Ş., Milangaz Tic. ve San. A.Ş. ve Güneşgaz Tic. ve San. A.Ş.'nin bayilik anlaşmalarına;

a) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4'üncü maddesine uyan, 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

b) Söz konusu anlaşmaların, 1'inci, 2'nci, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı 1997/3 sayılı "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamına giremeyeceği,

c) Anlaşmalara,

- Anlaşmanın konusunu düzenleyen 1'inci maddedeki "Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emtea" ifadesinin kaldırılması,
- 2'nci maddesinde, 1997/3 sayılı Tebliğ'e uygun olarak, bayi ve tali bayilerin anlaşma bölgesi dışında pasif satış politikası izleyebilmelerine olanak verecek değişiklikler yapılması,
- 8'inci maddedeki "...Milgaz'ca konulmuş ve konulacak teknik şartlarla diğer usul, esas ve prensipler..." ifadesinin, bu usul, esas ve prensiplerin ilgili pazardaki son hukuki düzenlemeler ve teknolojik gelişmelere ilişkin olacağı şeklinde detaylandırılması,
- 11'inci maddeye, sağlayıcı teşebbüslerin, tali bayilik veya satıcılık anlaşmasına izin vermek ve bu izni geri almak konusundaki yetkilerini kullanırken, niteliksel kriterler arama(yeniden satıcı ve personelinin özellikleri, işyerinin uygunluğu vb.) ve bu kriterleri ayırım gözetmeksizin uygulama taahhütlerinin eklenmesi,
- 17'nci maddenin tamamen kaldırılması,
- 18'inci madde "c" bendine "sağlayıcı teşebbüslerin yazılı muvafakat yetkisini kullanırken yalnızca 'kurumsal kimliğe uyum' ölçütünü gözönünde bulunduracağı ve aktif satış politikaları dışındaki reklamları engellemeyeceği" taahhüdünün eklenmesi,
- Sağlayıcı şirketlerin bünyesindeki tali bayilik sözleşmelerinin yukarıdaki değişiklikler çerçevesinde yeniden düzenlenmesi,

şartlarının yerine getirilmesi halinde bireysel muafiyet verilebileceği,

d) Süresi içinde menfi tespit/muafiyet talebinde bulunulmuş anlaşmanın 4054 sayılı Kanunun 16'ncı maddesinin son fıkrasında belirtildiği üzere Kanun hükümlerini açık biçimde ihlal etmediği, dolayısıyla Kurulumuzun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezasının uygulanıp uygulanmayacağına dair Kanunun Dördüncü kısmında belirtilen hükümlerin işletilmesine gerek olmadığı,

düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

a) Ürün Pazarı: Hane içinde, sanayide ve karayolları motorlu taşıt araçlarında, çok amaçlı bir ürün olarak kullanılan LPG (Liquified Petroleum Gas-Sıvılaştırılmış Petrol Gazı), dağıtım şirketleri tarafından tüplü, dökme ve otopaz olarak doğrudan veya bayileri yoluyla tüketiciye ulaştırılmaktadır.

Demirören Grubu tarafından menfi tespit/muafiyet başvuru/bildiriminde bulunulan sözleşmelerin temel konusu ise; 2, 10, 12, 24 ve 45 kg. olarak satışa arz edilen tüplü LPG'dir. Bunların fiyat ve kullanım amaçları birbirinden farklılaşsa da, inceleme konusu bayilik anlaşmaları tamamını kapsamakta ve bu ürünler için farklı rekabet koşulları getirmemektedir. Bu nedenle değişik ebatlardaki LPG tüplerini aynı ürün pazarında birlikte değerlendirmek yerinde olacaktır.

Tüplü LPG'nin tüketicinin kullanımına hazır hale gelmesi için bazı donanımlara ihtiyaç vardır. Bu donanımların tanımları ve nitelikleri "Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG)– Tüp Donanımları–Valfler, Basınç Düzenleyiciler ve Emniyet Valfleri" başlıklı ve TS 1862 sayılı standartta düzenlenmiştir. Bu standarda göre, valf, basınç düzenleyici (detantör) ve emniyet valfi "tüp donanımı" olarak kabul edilmiştir. Bu donanım ve parçalardan yalnızca valf ve emniyet valfi, tüplü LPG'nin mütemmim cüzü-bütünleyici parçalarıdır. Kullanım için gerekli basınç düzenleyici (detantör) ve özellikle de bağlantı hortumu, üzerinde valf ve emniyet valfi bulunan tüpün teferruatı-elemlentileri olup çoğunlukla LPG dağıtım şirketleri dışındaki, salt bu konuda faaliyette bulunan teşebbüsler tarafından üretilmekte ve piyasaya sürülmektedir. Yapılan incelemelerden, Demirören grubuna ait Çaksan Çakmak Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin asıl faaliyet konusu olan çakmak üretiminin yanında basınç düzenleyici(detantör) üretimi de yaptığı, ancak tüplü LPG bayilerinin bu ürünü alıp almamak konusunda serbest bırakıldığı; dolayısıyla bayilerin, uygulamada, detantör ve bağlantı hortumunu istedikleri yerden temin edebildiği anlaşılmaktadır.

Başvuru sahibi Demirören Grubu teşebbüslerinin asıl faaliyet konusunun tüplü LPG olması, basınç düzenleyici (detantör) ve bağlantı hortumunun bayiler tarafından dağıtımı konusunda bir zorlamanın olmaması ve çoğu zaman bayilerin başka teşebbüsleri tercih etmesi hususları düşünülerek ilgili ürün pazarının, tüpün mütemmim cüzü olan donanımlar (valf ve emniyet valfi) ile birlikte tüplü LPG pazarı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

b) Coğrafi Pazar: Sözleşme konusu ürünlerin ülke çapında yaygın kullanımı, ürünlerin bozulma riskinin olmaması ve en önemlisi dağıtımı yapan bayilerin Türkiye geneline yayılmış olması hususları dikkate alındığında ilgili coğrafi pazar, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak kabul edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvuru sahibi Demirören Grubu'nun, ilgili pazarda faaliyet gösteren tüm teşebbüslerinin bayileriyle yaptıkları bayilik anlaşmaları aynıdır. Dolayısıyla Milgaz Tic. ve San. A.Ş.'nin bayilik sözleşmeleri ile ilgili olarak yapılan değerlendirme, grubun diğer teşebbüsleri için de geçerlidir.

Yapılan incelemede, Milgaz Tic. ve San. A.Ş.'nin bayilik anlaşmasının 1., 2., 3., 4., 8., 11., 17., 18. ve 24'üncü maddelerinde 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine aykırılıklar saptanmış (bu aykırılıkların neler olduğuna ilişkin değerlendirme aşağıda yapılmaktadır); dolayısıyla Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna varılmıştır. Bunun üzerine, anlaşmanın 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı maddelerinin 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ve Kanun'un 5'inci maddesindeki bireysel muafiyet şartları kapsamında değerlendirilmesi yapılmıştır:

1'inci Madde:

Milgaz A.Ş. ile bayileri arasındaki bayilik anlaşmasının 1'inci maddesinde anlaşmanın konusu :

- Milgaz'ın marka, işaret ve rengini taşıyan kaplarda satışa sunulan LPG'nin (sıvılaştırılmış petrol gazının),
- LPG'nin kullanılması için gerekli her türlü gaz aletlerinin, LPG tesislerinin ve bunlarla birlikte satılması mutad emtea malzemenin,
- Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emteanın,

bayi tarafından satışı ve dağıtımı olarak belirlenmiştir. Anlaşmanın başta 3'üncü ve 4'üncü maddeleri olmak üzere, çeşitli maddelerinde bu mallara ilişkin olarak tek elden satın alma zorunluluğu getirilmiştir.

Oysa, uygulamada bayilerin yalnızca Milgaz A.Ş. tarafından sağlanan çeşitli ebatlardaki tüplü LPG'nin satış ve dağıtımını yaptığı, bunun dışındaki ürünlerin, hatta Milgaz A.Ş.'nin de içinde yer aldığı Demirören Grubu şirketlerinden Çaksan Çakmak San. ve Tic. A.Ş.'nin üretimini yaptığı detantörün (basınç düzenleyicinin) bile, satın alınması ve dağıtılması hususunda bayilere zorlama yapılmadığı görülmektedir.

İlgili bayilik anlaşmasının 1'inci maddesinin (b) bendindeki "Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emtea" ifadesi, anılan grup muafiyeti kapsamına girmeyeceğinden, bireysel muafiyet incelemesi yapılması gerekmektedir. Ancak, "satılacak olan her türlü emtea" ifadesinin getirdiği muğlaklık, ileride belirli bir mal veya hizmet piyasasında rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğurabilecek niteliğinin yanında, 4054 sayılı Kanunun anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesi için gerekli dört şartın aranmasını da imkansız hale getirmektedir.

Bu nedenlerden dolayı, anlaşmaya muafiyet verilebilmesi için, anlaşmanın konusunu düzenleyen 1'inci maddedeki "Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emtea" ifadesinin kaldırılması gerekmektedir.

2'nci Madde(02.07.1998'de yapılan değişiklik sonucu oluşan yeni metin):

İlgili bayilik anlaşmasının 2'nci maddesinde yapılan düzenleme, 1997/3 sayılı Tebliğ'in kurucu unsuru olan "bir tarafın belirli malları ülkenin tamamında veya belirlenmiş bölümünde yeniden satması amacıyla yalnızca diğer tarafa sağlaması" kuralına uygun olsa da, özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi nüfusu fazla olan illerin büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerinde, talebi etkin biçimde karşılayabilmek amacıyla, birden fazla bayiye aynı bayilik bölgesi içinde satış ve dağıtım imkanı veren anlaşmalar yapıldığı tespit edilmiştir.

1997/3 sayılı Tebliğ'in 3'üncü maddesinde tek elden dağıtıcı üzerine "anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak müşteri aramama, şube açmama ve dağıtım deposu kurmama" sınırlamalarının getirilmesine imkan verilmiştir. Burada yalnızca tek elden dağıtıcının anlaşma bölgesi dışında aktif satış politikası izlemesinin engellenmesine olanak sağlanmış, buna karşılık anlaşma bölgesi dışındakilere mal tedarikinin önlenmesine muafiyet verilmemiştir. Böylece bir dağıtım sisteminin, münhasır bölgeler yoluyla dağıtımını iyileştirme hedefi gerçekleştirilecek ama aynı zamanda bu münhasır bölgelerin mutlak bir koruma sağlayarak paralel ticareti ve dolayısıyla marka içi rekabeti tamamıyla engellemesinin de önüne geçilecektir. Oysa ilgili bayilik anlaşmasının 2'nci maddesindeki "...Bayi kendisine verilen bu bölgenin dışında madde 1'e ilişkin faaliyette bulunamaz..." ve "...Sınırlı bayilik bölgelerinde çalışan bayiler, Milgaz'ın diğer asli veya tali bayilerine mahsus mıntıka ve bölgelerde çalışamazlar..." ifadeleri yukarıda değinilen aktif-pasif satış ayrımını gözetmeyerek 1997/3 sayılı Tebliğ'in çizdiği sınırın üstüne çıkmaktadır.

Dolayısıyla, maddenin yukarıda belirtilen kısımlarında, 1997/3 sayılı Tebliğ'e uygunluğu sağlayacak yani bayi ve tali bayilerin anlaşma bölgesi dışında pasif satış politikası izleyebilmelerine olanak verecek şekilde değişiklik yapılmalıdır.

8'inci Madde:

Sağlayıcı teşebbüsler, 8'inci maddeye dayanarak, ilgili pazardaki son hukuki düzenlemeleri (örneğin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tebliğlerini) ve teknolojik gelişmeleri bayilere yansıtmakta, böylece hizmetlerin sunulmasında iyileşme sağlanırken tüketiciler de bundan yararlanmaktadır. Ancak, bu metne dayanılarak, sağlayıcının, bayilere yeniden satış fiyatı ve benzeri satış koşullarını dikte etmesinin de önlenmesi gerekmektedir. Bu yüzden, rekabetin, yukarıda belirtilen amaçların elde edilebilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmamasını sağlamak üzere "...Milgaz'ca konulmuş ve konulacak teknik şartlarla diğer usul, esas ve prensipler..." ifadesinin, bu usul, esas ve prensiplerin ilgili pazardaki son hukuki düzenlemeler ve teknolojik gelişmelere ilişkin olacağı şeklinde detaylandırılması koşulu ile bireysel muafiyet verilebilecektir.

11'inci Madde(02.07.1998'de yapılan değişiklik sonucu oluşan yeni metin):

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 29.05.1990 tarih ve 20532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sıvılaştırılmış Petrol Gazı(LPG) Dağıtım şirketleri ile Yetkili Bayilerin ve Tüketicilerin Uymaları Gereken Usul ve Esaslara İlişkin Tebliği"'nin 3'üncü maddesinde "...Yetkili bayilerin dağıtımı kolaylaştırmak için bağlı bulunduğu ve mukavele yaptığı dağıtım şirketinin yazılı muvaffakatını almak şartıyla, köy ve şehir merkezlerinde diğer yetkili tali bayiler vasıtasıyla LPG satışı yapmaları mümkündür. Bu tali bayiler yetkili bayi ile mukavele yaparak, yetkili bayiden temin ettikleri tüpleri tüketicilere intikal ettirirler...Bunun dışında yetkili bayilik, yetkili tali bayilik sözleşmesi olmayan hiç kimse LPG satışı yapamaz." denilmekte ve 4'üncü maddede "Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) tüplerinin tüketicilere intikalinin sadece LPG dağıtım şirketleri, yetkili bayileri ve yetkili tali bayileri vasıtasıyla yapılabileceği; LPG dağıtım şirketleri ile yetkili bayi ve yetkili tali bayileri dışında hiçbir müessese ve işyerinde bu tüplerin pazarlama amacıyla bulundurulamayacağı, tüketicilere kesinlikle satılamayacağı" düzenlenmektedir.

- Yapılan incelemelerde, tali bayilik sözleşmelerinde de Kanun'un 4'üncü maddesinde yasaklanan bazı hükümlerin bulunduğu görülmüştür. Dolayısıyla Milgaz Tic. ve San. A.ř., 11'inci maddenin kendisine sağladığı izin yetkisini kullanırken, tali bayilik anlaşmalarına niteliksel kriterleri arama (yeniden satıcı ve personelinin özellikleri, işyerinin uygunluğu vb.) ve bu kriterleri ayırım gözetmeksizin uygulama taahhüdünün eklenmesini ve bu kararda belirtilen bayilik anlaşması şartlarında yapılacak değişikliklerle ortaya çıkacak bayilik anlaşmaları ile uyumlu hale getirilmesi ve dolayısı ile, Rekabet Kurulu iznine uygun olarak yapılmasını sağlamalıdır.

17'nci Madde:

Anlaşmanın 17'nci maddesinde bayinin; *"...tamimlerle tebliğ edilecek satış şartlarını, satış fiyat ve tediye usullerini aynen kabul ettiğini ve edeceğini, bunlara harfiyen ve itirazsız riayete mecbur olduğunu ve abonelerle bu esaslar dahilinde ticari ve hizmet münasebetlerinde bulunacağını kabul ve taahhüt..."* edeceği hükmü yer almaktadır.

Konuyla ilgili 1997/3 sayılı Tebliğ'de, sağlayıcı ile tek elden dağıtıcı arasındaki anlaşmayla malın yeniden satış fiyatı ve benzeri satış şartlarının belirlenmesine muafiyet tanınmamıştır.

Burada Tüplü LPG pazarının hukuki altyapısını oluşturan düzenlemelerin konuyla ilgili hükümlerini incelemekte yarar vardır:

14.03.1998 tarih ve 23286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 98/10745 sayılı "Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonunun İşleyişi Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı"'nın 10'uncu maddesinde, "Tavan fiyatın, vergi ve fonun değişmesi halinde, dağıtım payı ve nakliye dikkate alınarak dağıtım şirketleri tarafından Tavan Fiyata göre tespit

edilen petrol ürünlerinin mahalli perakende azami satış fiyatları aynı gün Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne, Valiliklere ve en az üç büyük ilin fiyatları görsel ve yazılı basına bildirilir. Bayiler azami satış fiyatlarının altında bir fiyatla satış yapabilirler. Bildirilen fiyatların uygulamaları mülki ve mahalli idarelerce yürürlükteki mevzuata göre takip ve kontrol edilir" denilmektedir. Görüldüğü gibi, bu karar uyarınca dağıtım şirketleri yalnızca tavan fiyatı bayilerine bildirebilir; bayi ise bu tavan fiyatın üstüne çıkmamak koşulu ile istediği fiyattan satış yapabilir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın "Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) Dağıtım Şirketleri ile Yetkili Bayilerin ve Tüketicilerin Uymaları Gereken Usul ve Esaslara İlişkin Tebliği"nin 6'ncı maddesinde ise "Yetkili baş bayi veya yetkili bayileri, dağıtım şirketleri tarafından tespit edilen tüp ve Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) satış fiyatlarını tüketicilerin görebilecekleri bir yere liste şeklinde asmak ve tüketicilerce sorulması halinde göstermek mecburiyetindedir" denilmektedir. Burada, bayilerin asmak ve tüketicilerce sorulması halinde göstermek zorunda olduğu liste fiyatları, yukarıdaki Karar'da belirtilen azami satış fiyatlarıdır; bu fiyatların altında bir bedel karşılığı satış yapılması ise mümkündür.

Tüplü LPG pazarının dayanağını oluşturan mevzuat ile tüplü LPG'nin azami satış fiyatının belirlenmesi, tüketici yararı çerçevesinde değerlendirilebilir. Gerçekten de kamu otoritesi, LPG gibi tüketimde çok önemli yer tutan temel bir enerji kaynağının fiyatını kontrol altında tutarak, söz konusu ürünün fiyatının aşırı derecede artmasının/artırılmasının önüne geçmek istemektedir. Bu nedenle ilgili uygulamaya, rekabet hukuku bakımından da olumlu yaklaşılabilir.

Ancak aynı olumlu yaklaşımı, Milgaz A.Ş.'nin bayilik anlaşmasının 17'nci maddesi için gösterebilmek mümkün değildir. Bu madde ile bayilere getirilen "Milgaz'ca tebliğ edilen satış fiyatı ve tediye usullerini aynen kabul" yükümlülüğü, ilgili ürün pazarının tabi olduğu mevzuat ile getirilen "bayilerin azami satış fiyatının altında bir fiyatla satış yapabilmesi" olanağını ortadan kaldırarak rekabeti, tüketici yararının elde edilebilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlamakta ve bu nedenle, 4054 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuata aykırı olduğu gibi, bireysel muafiyet şartlarını da sağlamamaktadır.

Yine aynı madde ile bayilere getirilen "Milgaz'ca tebliğ edilen satış şartlarını aynen kabul" yükümlülüğü de, 1997/3 sayılı Tebliğ'in 3'üncü maddesi ile tek elden dağıtıcılara yüklenmesine muafiyet verilen yeniden satış şartları dışındaki şartların belirlenmesine imkan vermekte ve ifadenin muğlaklığı nedeni ile bireysel muafiyet incelemesi yapılmasını olanaksız hale getirmektedir.

İlgili menfi tespit/muafiyet bildirim formunun 6.1. başlığında, 17'nci maddenin, 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre fiyat açısından uyulması zorunlu şartlara ilişkin yükümlülükler getirmekte olduğu, ürünlerin, can ve mal güvenliği doğrultusunda stoklanması, teşhir ve dağıtımının yapılması ve ayrıca fikri ve sınai mevzuata ilişkin uyulması zorunlu hususların Bayi tarafından hiçbir surette aksatılmaksızın yerine getirilmesini teminen düzenlendiği ifade edilmektedir. Oysa, gerek dağıtım şirketlerinin, mahalli perakende satış fiyatlarını bayilere bildirim

zorunluluğunun, bizzat ilgili Bakanlar Kurulu Kararı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sıvılaştırılmış Petrol Gazı(LPG) Dağıtım Şirketleri ile Yetkili Bayilerin ve Tüketicilerin Uymaları Gereken Usul ve Esaslara İlişkin Tebliği'nden kaynaklandığı, dolayısıyla bununla ilgili bir düzenlemeye bayilik anlaşmalarında yer verilmesine lüzum olmadığı gerekse de 1997/3 sayılı Tebliğ ile tek elden dağıtıcı üzerine yüklenmesine muafiyet verilen yukarıdaki yeniden satış şartlarının anlaşmanın 8, 18 ve 19'uncu maddelerinde zaten var olduğu hususları göz önünde bulundurulduğunda, ilgili bayilik anlaşmasına muafiyet verilebilmesi için rekabeti kısıtlamaya çok elverişli bu maddenin tamamen kaldırılması gerekmektedir.

18'inci Madde:

18'inci madde (c) bendinin Milgaz A.Ş.'ye verdiği, bayilerin yapmak istediği reklamlar üzerindeki onay yetkisi, Milgaz A.Ş.'nin bu yetkisini marka içi rekabeti getirecek her türlü reklamın -"kişiselleştirilmiş reklam" da denilen telefon, posta vb. iletişim araçları kullanılarak uygulanan aktif satış politikaları dışındaki, örneğin medya yoluyla yapılan reklamlar gibi, tanıtımları da- engellemek için kullanılmasına ve bu reklamların içeriğine istediği gibi müdahale etmesine imkan vermektedir. Dolayısıyla bu yetki, marka içi rekabetin tamamıyla ortadan kaldırılması amacıyla kullanılabilir mahiyettedir.

Ancak, tüplü LPG pazarında marka imajı önemlidir ve bu imajın korunması gereklidir. Keza, ilgili ürünün nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda, yapılan reklamlarla tüketicilerin yanlış bilgilendirilmesinin önüne geçilmesi gereği de ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlerle, sağlayıcı teşebbüslerin, tek elden dağıtıcıların, doğrudan yapacakları reklamlara onay yetkisine sahip olmasına belli kriterlerin varlığı halinde bireysel muafiyet verilebilir. Bu noktada 1998/7 sayılı "Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin 5'inci maddesinde getirilen ölçütten yararlanılabilir. Buna göre, anlaşmanın 18'inci maddesi (c) bendine "Milgaz'ın yazılı muvafakat yetkisini kullanırken yalnızca 'kurumsal kimliğe uyum' ölçütünü gözönünde bulunduracağı ve aktif satış politikaları dışındaki reklamları engellemeyeceği" taahhüdünün eklenmesi halinde bireysel muafiyet verilebilecektir. Bu şartın yerine getirilmesi halinde hizmetin sunulmasında iyileşme sağlanacak, dolayısıyla tüketici yararı ortaya çıkacak ve en önemlisi rekabet zorunlu olandan fazla sınırlanmayacaktır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, Milgaz Tic. ve San. A.Ş., Mutfakgaz Tic. ve San. A.Ş., Likidgaz Tevzi ve Üretim San. ve Tic. A.Ş., Milangaz Tic. ve San. A.Ş. ve Güneşgaz Tic. ve San. A.Ş.'nin bayilik anlaşmalarına;

A- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4'üncü maddesine uyan, 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

B- Söz konusu anlaşmaların, 1'inci, 2'nci, 8'inci, 11'inci, 17'nci, 18'inci ve 24'üncü maddelerinden dolayı 1997/3 sayılı "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamına giremeyeceğine,

C- a) Anlaşmalara,

- Anlaşmanın konusunu düzenleyen 1'inci maddedeki "Milgaz'ca satılmakta ve satılacak olan her türlü emtea" ifadesinin kaldırılması,
- 2'nci maddesinde, 1997/3 sayılı Tebliğ'e uygun olarak, bayi ve tali bayilerin anlaşma bölgesi dışında pasif satış politikası izleyebilmelerine olanak verecek değişiklikler yapılması,
- 8'inci maddedeki "...Milgaz'ca konulmuş ve konulacak teknik şartlarla diğer usul, esas ve prensipler..." ifadesinin, bu usul, esas ve prensiplerin ilgili pazardaki son hukuki düzenlemeler ve teknolojik gelişmelere ilişkin olacağı şeklinde detaylandırılması,
- 11'inci maddeye, sağlayıcı teşebbüslerin, tali bayilik veya satıcılık anlaşmasına izin vermek ve bu izni geri almak konusundaki yetkilerini kullanırken, niteliksel kriterler arama(yeniden satıcı ve personelinin özellikleri, işyerinin uygunluğu vb.) ve bu kriterleri ayırım gözetmeksizin uygulama taahhütlerinin eklenmesi,
- 17'nci maddenin tamamen kaldırılması,
- 18'inci madde "c" bendine "sağlayıcı teşebbüslerin yazılı muvafakat yetkisini kullanırken yalnızca 'kurumsal kimliğe uyum' ölçütünü gözönünde bulunduracağı ve aktif satış politikaları dışındaki reklamları engellemeyeceği" taahhüdünün eklenmesi,
- Sağlayıcı şirketlerin bünyesindeki tali bayilik sözleşmelerinin yukarıdaki değişiklikler çerçevesinde yeniden düzenlenmesi,

şartlarının yerine getirilmesi halinde bireysel muafiyet verilebileceğine,

b) i) Bu koşulların yerine getirilmesi için kararın tebliğinden itibaren ilgili taraflara 60 gün süre verilmesine ve bu süre sonunda, öngörülen düzeltmelerin yapıldığına dair belgelerin Kurum'a sunulmasına;

ii) Aksi takdirde 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca anlaşmaların geçersiz olacağına, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.